

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XXXVII. — Izdan in razposlan dne 20. aprila 1906.

Vsebina: (Št. 84 in 85.) 84. Zakon o čeku. — 85. Ukaz, s katerim se gledé novoustanovljenih dekanij Skalat in Podhajce v rimsko-katoliški nadškofiji levovski ustanavlja znesek, ki naj se v priznanih krajevnih dohodkov, ki jih morajo po zakonu z dne 19. septembra 1898. l. vlagati duhovniki dušnega pastirstva, kateri imajo pravico do dopolnitve kongue, prizna kakor postavek stroškov za vodstvo dekanijskega urada.

§ 4.

Zakon z dne 3. aprila 1906. l.

o čeku.

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§ 1.

Za ček sposobni pozvanci v zmislu tega zakona morejo biti:

1. C. kr. poštna hranilnica, javne banke ali drugi zavodi, ki so po pravilih upravičeni prevzemati denar za tuj račun;
2. vse druge na trgovinskem sodišču vpisane firme, ki obrtniško opravljajo bankirske posle.

§ 2.

Bistvene potrebnosti čeka so:

1. Oznamenilo, da je ček, in to oznamenilo je treba vzprejeti v besedilo listine same;
2. izdatnikov podpis z njegovim imenom ali njegovo firmo;
3. napoved kraja, dneva v mescu in leta izdaje;
4. ime osebe ali firma, ki ga naj plača (pozvanec);
5. na pozvanca naslovljen izdatnikov poziv, naj plača iz njegove imovine določeno denarno vsoto;

v pozivu se plačilo ne sme narediti odvisno niti od kakega povratnega odplačila prejemnika plačila niti od kakega pogoja.

Iz listine, kateri manjka ena izmed teh potrebosti ali v kateri je naslovljen plačilni poziv na kakega za ček nesposobnega pozvanca (§ 1), ter iz indosamentov, postavljenih na tako listino, ne nastane nikaka obveznost v zmislu tega zakona. Ali ima taka listina druge pravne posledice in katere, to je treba presoditi po drugih določilih civilnega in trgovinskega prava.

§ 3.

Ček se more glasiti na ime kake osebe ali firme, na njen ukaz (ordro) ali na imetnika (prinosnika).

Izdatnik more sam sebe oznameniti za prejemnika plačila (remitent).

Ček, v katerem so imenu ali firmi prejemnika plačila pristavljene besede „ali imetnik (prinosnik)“, prav tako ček, ki nima nobene napovedi o tem, komu naj se plača, naj se izplača imetniku (prinosniku).

§ 4.

Za plačilni kraj se more v čeku oznameniti le kraj, na katerem ima pozvanec kak trgovinski zavod (filijalko, podružnico), ali na katerem je kako obratnišče, v katerem je zastopan pozvanec.

Plačilni kraj je lahko različen od kraja izdaje.

Ako ni povedan plačilni kraj ali ako povedani plačilni kraj ne ustreza zahtevam odstavka 1, je ček plačen na kraju, na katerem ima pozvani zavod svoj sedež ali kjer ima pozvana firma ali oseba svoj glavni zavod.

§ 5.

Ček je plačen, kadar se pokaže (na vid), če ravno obsega kako drugo določilo ali ne obsega nobenega določila o času dospelosti.

§ 6.

Ček, ki se glasi na ukaz (ordro), se more prenesti z indosamentom (žirom); dogovor, ki temu nasprotuje, je neobvezen.

Na kak drug ček stavljeni indosament nima nikake čekovnopravne moči.

Z indosamentom preidejo vse pravice iz čeka na indosatarja, zlasti tudi pravica ček dalje indosirati.

Indosament na pozvanca velja za pobotnico; pozvančev indosament je neveljaven.

§ 7.

Predpisi občega meničnega reda (cesarski patent z dne 25. januarja 1850. l. [drž. zak. št. 51]) o obliki indosamenta, o prepovedi oddaje na drugega, izkaznici imetnika indosirane menice in o preskušnji te izkaznice ter o obveznosti izkazanega posestnika izročiti listino (člen 11 do 13, 15, 36 in 74) naj se zmislu primerno uporabljajo na ček z omejitvijo, da indosament, stavljen na prepis čeka z ukazom, nima čekovnopravne moči.

§ 8.

Sprejema (akceptacije) ni pri čeku. Na ček postavljen sprejemni zaznamek velja, kakor da ni zapisan.

§ 9.

Ček, ki je plačen na trgu izdaje, se mora pozvancu predložiti v plačilo v petih dneh, na kakem drugem tuzemskem trgu plačni ček, pridržujé določilo odstavka 2, pa v osmih dneh po izdaji.

Ček, ki je izdan iz Istre, Dalmacije ali s katerega primorskega otoka na tuzemski trg izven tega

ozemlja ali od katerega takega trga na kak plačilni kraj v Istri, Dalmaciji ali na katerem izmed primorskih otokov, naj se pošlje v petih dneh po izdaji v plačilni kraj in naj se v petih dneh po svojem dohodu tja predloži pozvancu v plačilo. Isto velja za čeke, ki so izdani izven ozemlja, za katero velja ta zakon, na kak tuzemski trg.

Za prezentacijo imenskih čekov, ki so izdani na poštno hranilnico, se morejo z opravnimi določili poštne hranilnice določiti drugi rokovi. Ti rokovi pa nikdar ne smejo preseči dobe štirinajstih dni po izdaji.

Dan, katerega pride ček na plačilni kraj, se lahko dokaže s poštnim izkazom.

Dan izdaje in prihoda ter nedelje in obči prazniki se ne štejejo, kadar se izračuni prezentacijski rok.

O prezentacijskem roku pri čekih, ki so plačni na kakem trgu izven ozemlja, za katero velja ta zakon, odloča pravo, ki velja tam o prezentaciji čekov. Ako ni takih določil, se uporablja predpis tega zakona.

Ako prezentacijski rok poteče, to ne nasprotuje plačilu čeka po pozvancu, dokler ček ni bil izrečno preklican (§ 13).

§ 10.

Ako se odda ček v kako obračunišče, v katerem je zastopan pozvanec, velja to za prezentacijo v plačilo.

Katera mesta naj veljajo za obračunišča v zmislu tega zakona, se določi ukazoma.

§ 11.

Pozvanec plačaj samo, če se mu izroči ček. Čeki, ki se ne glasé na imetnika (prinosnika), se morajo na pozvančevo zahtevanje ob odkupu potrditi.

Imetnik čeka ni dolžen sprejemati delnih plačil. Ako je sprejel delno plačilo, se mora to delno plačilo na čeku odpisati in pozvancu dati pobotnica.

§ 12.

Plačilo čeka naj pozvanec odkloni, ne gledé na imovino, ki jo ima izdatnik pri pozvancu, ako je izvedel, da se je o izdatnikovem premoženju razglasil konkurz.

Zaradi izdatnikove smrti ali zaradi njegove po izdaji čeka nastale pravne nesposobnosti za samostojno upravo premoženja se plačilo čeka ne sme odreči.

§ 13.

Ako izdatnik prekliče ček, je to za pozvanca veljavno le:

1. Ako se na ime ali na ukaz glaseči se ček, ki ga je izdatnik poslal naravnost pozvancu, da on pošlje čekovni znesek ozamenjenemu plačilnemu prejemniku, izrečno prekliče, preden je pozvanec izpolnil to naročilo;

2. ako se ček izrečno prekliče po zamudi prezentacijskega roka ali za primer, da bi se ček ne predložil v plačilo v prezentacijskem roku. V tem primeru dobi preklic za pozvanca moč šele, ko poteče prezentacijski rok.

Pozvanec, kateremu nasproti se je ček veljavno preklical, ne sme plačati čeka.

§ 14.

Kolikor zakonita določila ne oproščajo pozvanca obveznosti plačati ček, jamči izdatniku za plačilo čeka po pogodbenem razmerju, ki je med njima.

§ 15.

Imetniku čeka jamčijo za plačilo čekovnega zneska zgolj izdatnik in indosanti (regresna obveznost). Ako je pa kak indosant pristavil indosamentu opazko „brez jamčenja“, „brez zaveznosti (obligo)“ ali pridržek enakega pomena, je oproščen obveznosti iz svojega indosamenta.

Kakor izdatnik in indosanti jamči tudi, kdor je kakor porok (*per aval*) sopolpisal ček ali kak indosament, ki je stavljen na ček.

§ 16.

Za izvrševanje regresne pravice nasproti izdatniku ali indosantom je treba:

1. Da se je ček prezentoval v plačilo v rokih, povedanih v § 9, in

2. da se tako ta prezentacija kakor to, da se plačilo ni dobilo, dokaže s protestom, sestavljenim o tem, ali z izjavo, ki jo postavi pozvanec na ček in jo podpiše in ki pove datum prezentacije.

Toliko, kolikor ta izjava, velja potrdilo kakega obračunišča, da je bil ček oddan, preden je potekel prezentacijski rok, in da ček ni bil plačan.

Ako se ček ni plačal docela, je treba v teh izjavah ali v protestu povedati zlasti tudi znesek delnega plačila, ki ga je plačal pozvanec.

Najpozneje prvi delavnik po izvršeni prezentaciji se mora protestovati ali dati potrdilo, ki je ozamenjeno v prejšnjih odstavkih tega paragrafa, da je ček prezentovan ali oddan.

§ 17.

Predpisi občega meničnega reda (cesarski patent z dne 25. januarja 1850. l. [drž. zak. št. 51]) o obveščanju prednikov in njihovi plačilni pravici, o dokazovanju regresne pravice ter o vsebini in obsegu regresnih zahtevkov, o listinah, ki se naj izročé regresnemu obvezancu, ki plača, in o pravici izbrisati indosamente (člen 45 do 52, 54, 55 in 81, odstavek 2 in 3) naj se zmislu primerno uporabljajo na ček.

§ 18.

Regresni zahtevki proti izdatniku in ostalim prednikom zastarajo v treh mescih, ako je ček plačen v Evropi, drugače pa v šestih mescih.

Zastaranje se začne proti imetniku čeka z dnem, katerega se je protestovalo ali se je dalo katero drugih v § 16 ozamenjenih potrdil, da je ček prezentovan ali oddan, proti indosantu pa, ako je plačal pred vročbo tožbe, z dnem plačila, v vseh ostalih primerih z dnem, katerega se vroči tožba.

§ 19.

Ako ni nič drugega dogovorjenega, more imetnik čeka, ko je pridobil regresno pravico zaradi zahtevka, za čigar plačilo je bil ček izdan ali oddan, kakor si izbere, izvrševati regresno pravico ali, če vrne ček, poseči nazaj na pravno razmerje, ki je med njim in med izdatnikom ali njegovim neposrednim prednikom in ki je podstava izdaji ali oddaji čeka. To je dano imetniku čeka na voljo, ako

ni drugega dogovora, tudi tedaj, ako je izostala pravočasna prezentacija in protestovanje (potrdilo o prezentaciji, oddaji) ali ako je pridobljena regresna pravica zaradi zastaranja zopet ugasnila; toda imetnik čeka si mora dati izgubo odračunati, ki jo je imel izdatnik zaradi opuščene ali zamujene prezentacije pri pozvancu.

§ 20.

Poleg predpisov tega zakona naj veljajo zmislu primerno za ček določila, ki jih obsega obči menični red (cesarski patent z dne 25. januarja 1850. l. [drž. zak. št. 51]):

1. O nesposobnosti za obveznost ali omejitvi te sposobnosti posameznih oseb, ki so podpisane na menici (člen 3);

2. o razlikah v napovedih vsot, ki so obsežene v menici (člen 5);

3. o indosamentu v prokuro (člen 17);

4. o nepristnih ali ponarejenih menicah (člen 75 in 76); škoda, ki nastane iz plačila nepristnega ali ponarejenega čeka, zadene dozdevnega izdatnika nepristnega ali izdatnika ponarejenega čeka, kolikor zadene te osebe kaka krivda gledé ponarejanja ali popačenja ali ako so ponarejanje ali popačenje izvršili njihovi nameščenci, ki jih uporabljajo za poslovanje s čeki, drugače pa mora škodo trpeti pozvane; kak drugačen dogovor nima pravne moči;

5. o pretrganju zastaranja regresnih zahtevkov (člen 80) z dopolnilom, da ima zglasitev čekovnih terjatev v konkurzu isto moč kakor vročba tožbe;

6. o ugovorih meničnega dolžnika (člen 82);

7. o menicah, izdanih v inozemstvu, in o obliki opravil, ki se naj izvrše z menico na kakem inozemskem trgu (člen 85, 86);

8. o protestu (člen 87, 88, št. 1 do 4 in 6, 89 in 90);

9. o kraju in času opravil, ki se naj izvrše v meničnem prometu (člen 91 in 92) in končno

10. o nedostatnih podpisih na meničnih izjavah (člen 94 in 95 in § 1 zakona z dne 19. junija 1872. l. [drž. zak. št. 88]).

§ 21.

Kdor je izgubil ček, sme na trgovinskem sodišču (trgovinskem senatu) plačilnega kraja predlagati njegovo amortizacijo. Za amortizacijski postopek veljajo določila člena 73, odstavka 2 občega meničnega reda z izpremembo, da je treba rok v oklicu ustanoviti na trideset dni.

Kadar se uvede amortizacijski postopek, more sodišče na predlog prosilca amortizacije pozvancu z začasno odredbo prepovedati plačilo čeka (§ 389 do 400 izvršilnega reda). Plačilo čeka, izvršeno proti prepovedi, je nasproti izdatniku brez moči.

§ 22.

Izdatnik in vsak indosant čeka more z dodatkom „samo za obračun“, napisanim ali tiskanim počez čez sprednjo stran čeka, prepovedati pozvancu, da se ček plača v gotovini. V tem primeru se sme uporabljati ček samo za obračun s pozvancem ali z osebo, ki ima pri njem žirokonto (imetnikom računa) ali s kakim udom obračunišča, ki je v kraju plačila. Ako pozvane ni sam ud obračunišča, more ob prezentaciji postaviti ček plačen pri kakem udu obračunišča z zaznamkom, ki ga zapiše na ček (§ 4, odstavek 1). Obračun, ki se vrši potem, velja za plačilo (odkup) čeka v zmislu tega zakona. Pozvane jamči za vso izgubo, ki nastane, ako se zanemari prepoved.

Zaznamek: „samo za obračun“ se ne more preklicati.

§ 23.

Ako se ček ne plača, ker izdatnik ob času prezentacije čeka pri pozvancu nima imovine, ki bi se mogla uporabiti za plačilo čeka (§ 2, št. 5) ali ako se ček zaradi nedostatne založbe ne plača polno, zadene izdatnika kazen zaradi nereda v višini treh odstotkov ne založenega čekovnega zneska, ako ob izdaji čeka ni mogel z razlogom misliti, da bo ob času prezentacije pri rokah zadostna založba.

To kazen zaradi nereda prisodi civilni sodnik. Postopanje pred izrekom kazni naj se ravna po predpisih cesarskega patenta z dne 9. avgusta 1854. l. (drž. zak. št. 208). Postopanje se uvede uradoma le tedaj, kadar je civilni sodnik v pravdi, ki jo je izvel, zvedel za nedostatno založbo čeka, drugače se uvede postopanje na predlog imetnika čeka. Uradoma se postopanje ne uvede več, ako je po predložitvi čeka

v plačilo potekel rok šestih mesecev; predlog imetnika čeka, naj se uvede postopanje, se mora staviti najpozneje, preden poteče tretji mesec po predložitvi čeka v plačilo.

Za izterjevanje kazni zaradi nereda, ki se poretja v prid državnemu zakladu, in za kako izpremembo kazenskih zneskov veljajo določila ukaza pravosodnega ministrstva z dne 5. novembra 1852. l. (drž. zak. št. 227).

Kazen zaradi nereda se naloži, ne kraté kakega kazensko-sodnega preganjanja izdatnika zaradi goljufije.

S tem, da se naloži kazen zaradi nereda, niso prizadete pravice, ki jih ima imetnik čeka po § 19.

Poleg teh zahtevkov pa more imetnik čeka, ako se je izdatniku naložila kazen zaradi nereda, zahtevati od izdatnika povračilo tiste škode, ki mu je nastala zaradi opuščenega ali nepopolnega plačila čeka.

§ 24.

Za sodno zasledovanje čekovnopravnih regresnih pravic veljajo predpisi o pristojnosti in pravdni predpisi, izdani za menične stvari.

Pristojnost za sodno zasledovanje zahtevkov za povračilo škode zaradi nedostatne založbe čeka (§ 23) in za spore iz neposrednjega pravnega razmerja med imetnikom čeka in izdatnikom ali med neposrednjim imetnikovim prednikom se ravna po običih predpisih o pristojnosti za sporne pravne reči.

Po teh predpisih se določi tudi sodišče, ki je pristojno naložiti kazen zaradi nereda zavoljo nedostatne založbe (§ 23); pri tem je za pristojnost merodajen znesek, na katerega se glasi ček.

§ 25.

Čeki, ki ustrezajo zahtevam § 2 in so plačni v tuzemstvu, so zavezani kolkovini štirih vinarjev za vsak ček, ako se izdadó na za to določenih golicah pozvanca, sposobnega za ček, in ako so ali izrečno postavljeni v plačilo, čim se pokažejo (na vid) ali nimajo nikakega določila o času dospelosti; čeki, ki ustrezajo zahtevam § 2, pa so plačni v inozemstvu, so zavezani kolkovini desetih vinarjev od vsakega čeka. Na take čeke postavljeni indosamenti in prejemne potrdilnice ter v § 16 navedena pozvančeva

izjava in v § 16 navedeno potrdilo obračunišča, da je ček pravočasno oddan in ni plačan, so kolka prosti.

Določila prejšnjega odstavka naj se zmislu primerno uporabljajo tudi na odkazne (prenosne) čeke in na efektne čeke, ki sicer niso podvrženi predpisom tega zakona, potem na indosamente in prejemne potrdilnice, pristavljene efektnim čekom. Vsi drugi čeki so zavezani kolkovni dolžnosti, kakor trgovske nakaznice o denarnih plačilih (§ 18 zakona z dne 8. marca 1876. l. (drž. zak. št. 26)).

Zaukazi, kako se plačujejo v prvem odstavku ustanovljene kolkovnine, se izdadó ukazoma.

Ako se ne izpolni kolkovna dolžnost pri tistih čekih, ki so odkazani stalnim pristojbinam štirih ali desetih vinarjev, se uporabijo določila § 20, 21 in 22 zakona z dne 8. marca 1876. l. (drž. zak. št. 26).

Škodljive posledice § 20 in nasl. zakona z dne 8. marca 1876. l. (drž. zak. št. 26) naj nastopijo tudi tedaj, ako se izroči nedatiran ali s krivim datumom opremljen ček, in povišano pristojbino je treba pobrati od izdatnika nerazdelno s tistimi osebami, ki poznajoč te okoliščnosti ček sprejmejo, dalje dajo ali izplačajo. Kolkovna znamenja, uporabljena na takem čeku, naj se smatrajo, kakor da jih ni.

Postavek 60, št. 2 tarifnih določil, izpremenjenih z zakonom z dne 13. decembra 1862. l. (drž. zak. št. 89) ter § 7, prvi odstavek zakona z dne 29. februarja 1864. l. (drž. zak. št. 20) izgubita svojo moč.

§ 26.

Ta zakon dobi moč, ko potečejo trije meseci po njegovi razglasitvi.

Na čeke, ki so bili izdani že pred tem časom, se ne uporabljajo določila tega zakona.

§ 27.

Izvršiti ta zakon je naročeno Mojim ministrom za pravosodje, trgovino in finance.

Na Dunaju, 3. dne aprila 1906.

Franc Jožef s. r.

Gautsch s. r.

Klein s. r.

Kosel s. r.

Auersperg s. r.

85.

Ukaz voditelja ministrstva za bogočastje in nauk in finančnega ministrstva z dne 7. aprila 1906. l.,

s katerim se gledé novoustanovljenih dekanij Skalat in Podhajce v rimsko-katoliški nadškofiji levovski ustanavlja znesek, ki naj se v priznanicah krajevnih dohodkov, ki jih morajo po zakonu z dne 19. septembra 1898. l. (drž. zak. št. 176) vlagati duhovniki dušnega pastirstva, kateri imajo pravico do dopolnitve kongruë, prizna kakor postavek stroškov za vodstvo dekanijskega urada.

Dopolnjuje ministrstveni ukaz z dne 19. junija 1886. l. (drž. zak. št. 107) se ustanavlja za novousta-

novljeni dekaniji Skalat in Podhajce v rimsko-katoliški nadškofiji levovski z zneskom dvestoštirideset (240) kron za vsakega znesek dekanijskih stroškov, ki jih je treba priznati za izdatek v priznanici krajevnih dohodkov, ki se mora vložiti po zakonu z dne 19. septembra 1898. l. (drž. zak. št. 176), ne kraté preskušnje vprašanja, ali gre dotičnemu župniku, kateremu je poverjeno vodstvo dekanijskih opravil, dopolnilo kongruë iz verskega zaklada, oziroma iz njegove državne dotacije v zmislu omenjenega zakona.

Kosel s. r.

Bienenrth s. r.